

The image features two hands in silhouette, positioned to form a heart shape. The hands are set against a background of a sunset or sunrise over a body of water, with the sun low on the horizon. The sky is a mix of soft blues and oranges. The text is centered within the heart shape.

PIENI KAUPUNKI,
ISO ELÄMÄ

Heinola

PYLL-tulokset

Päijät-Hämeen työpaja

28.4.2023

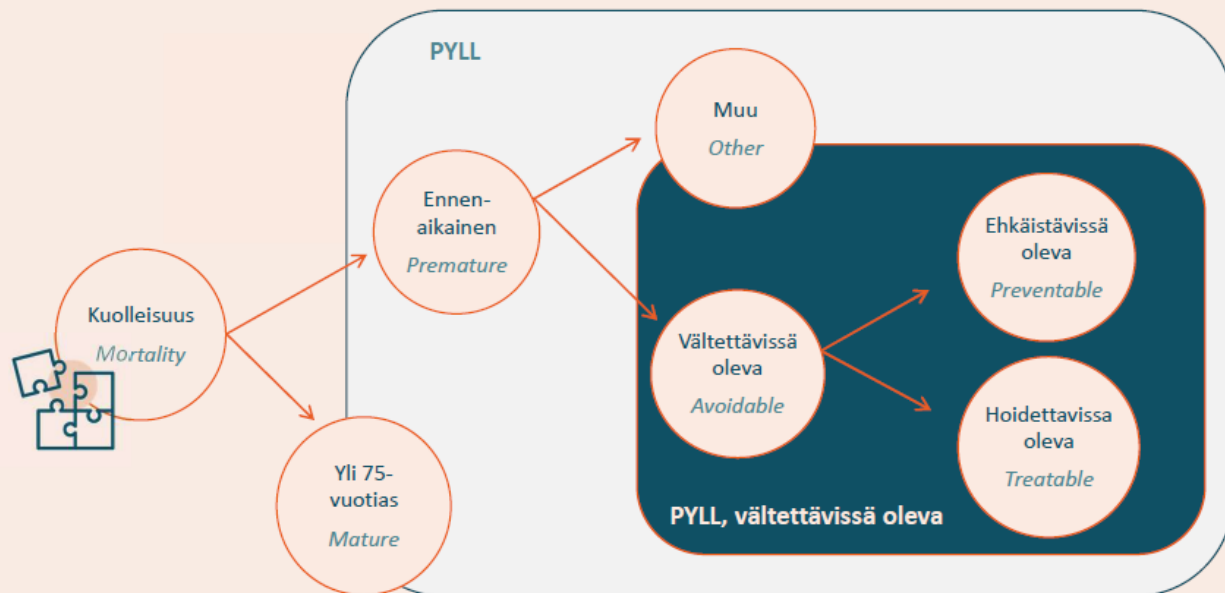
PYLL-indeksistä

Päijät-Hämeen hyvinvointialue on teettänyt hyte-toimien vaikuttavuutta mittaavan PYLL-analyysin FCG:ltä. PYLL kertoo turhista elinvuosien menetyksistä, jotka olisi voitu välttää joko esimerkiksi sairauksien varhaisella toteamisella tai hyvällä hoidolla, kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen moninaisilla toimilla sekä jokaisen kuntalaisen omilla terveellisillä ja turvallisilla elintavoilla.

Päijät-Hämeen vältettävissä olevat elinvuosien menetykset ovat kokonaisuudessaan vähentyneet aiempiin vuosiin nähden. Kunnittaisissa tuloksissa on kuitenkin nähtävissä myös kuolinsyryryhmäkohtaista heikennystä ja varsin vaihtelevia ja osin jopa huolestuttavia tuloksia.

PYLL – Potential Years of Life Lost

PYLL on tapa tarkastella kuolleisuutta niin, että huomioidaan minkä ikäisenä kuolema on tapahtunut. Usein on järkevää rajata tarkastelu niihin kuolinsyihin, jotka olisi voitu välttää. PYLL:n avulla FCG laskee ja analysoi **vältettävissä olevia ennenaikaisesti menetettyjä elinvuosia**.

PYLL-indeksi:
menetetyt elinvuodet/100 000 asukasta/ vuosi
 standardoituna vakioväestöön

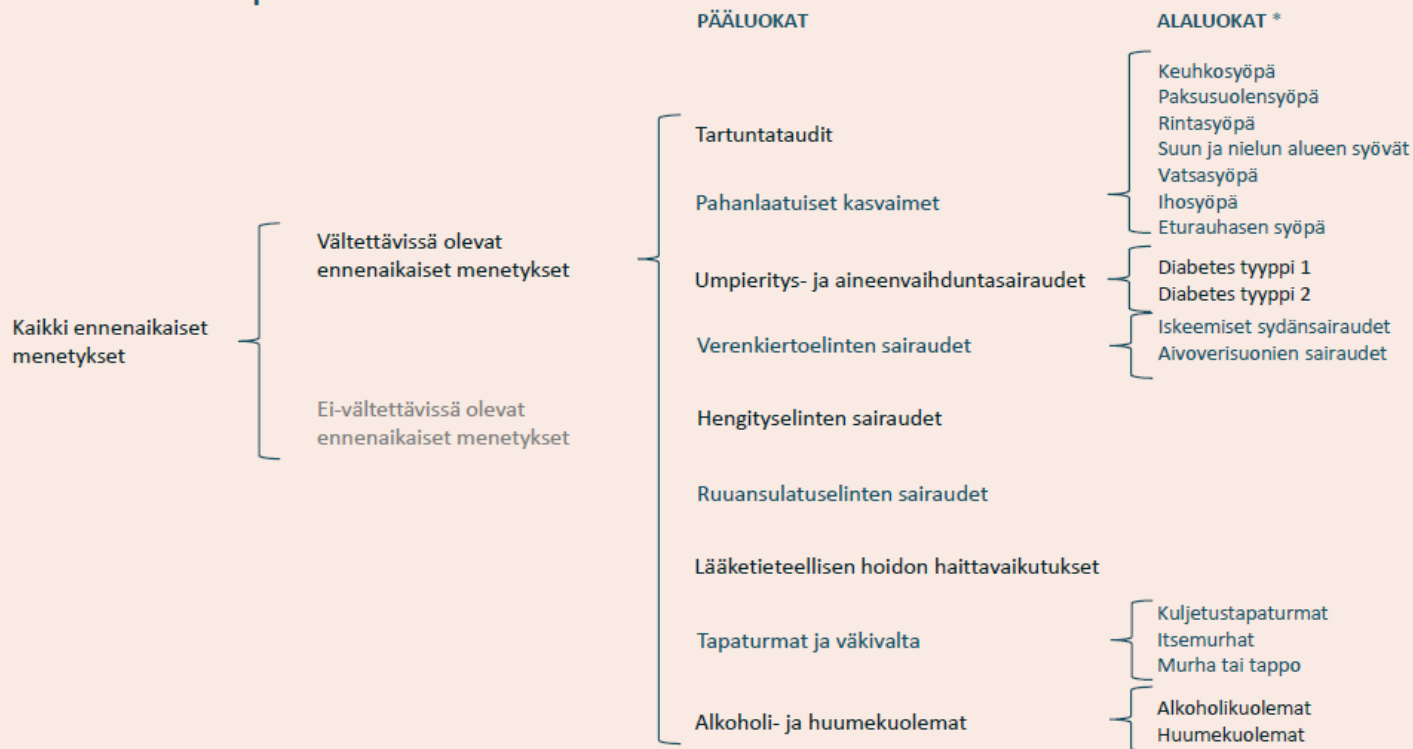
25-vuotias kuolee →
 50 ennenaikaisesti
 menetettyä elinvuotta

70-vuotias kuolee →
 5 ennenaikaisesti
 menetettyä elinvuotta

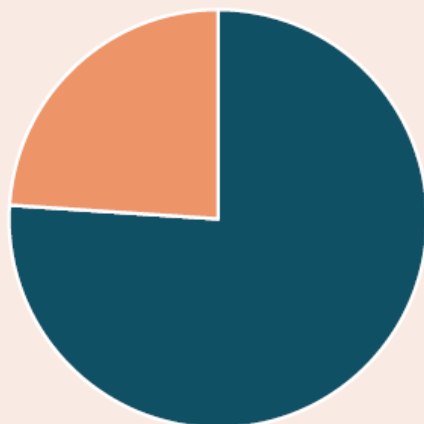

FCG:n PYLL-raportin luokat

Noin 75 % Päijät-Hämeen ennenaikaisesti menetetyistä elinvuosista 2016-2020 olisi ollut vältettävissä

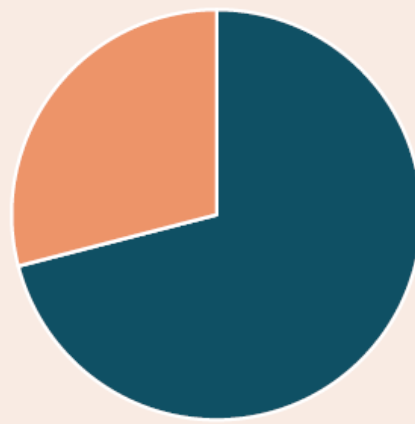
Molemmat sukupuolet

Miehet

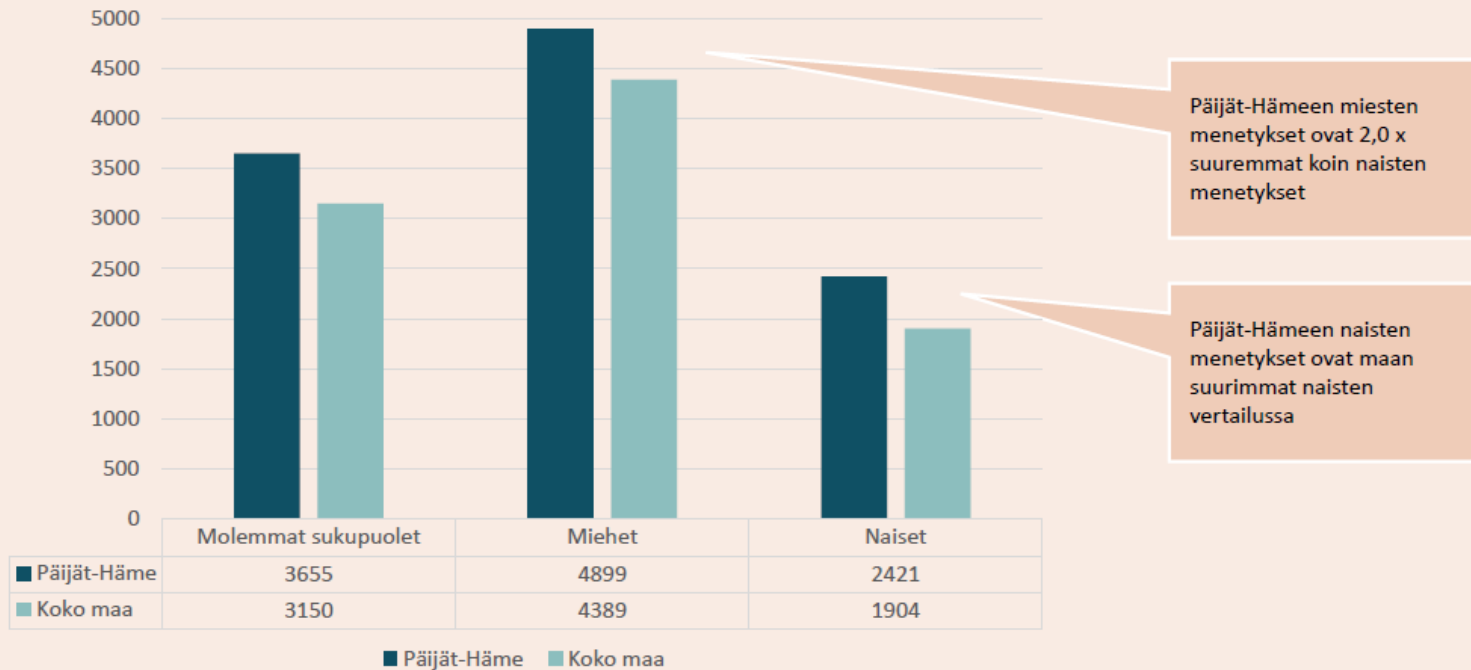
Naiset

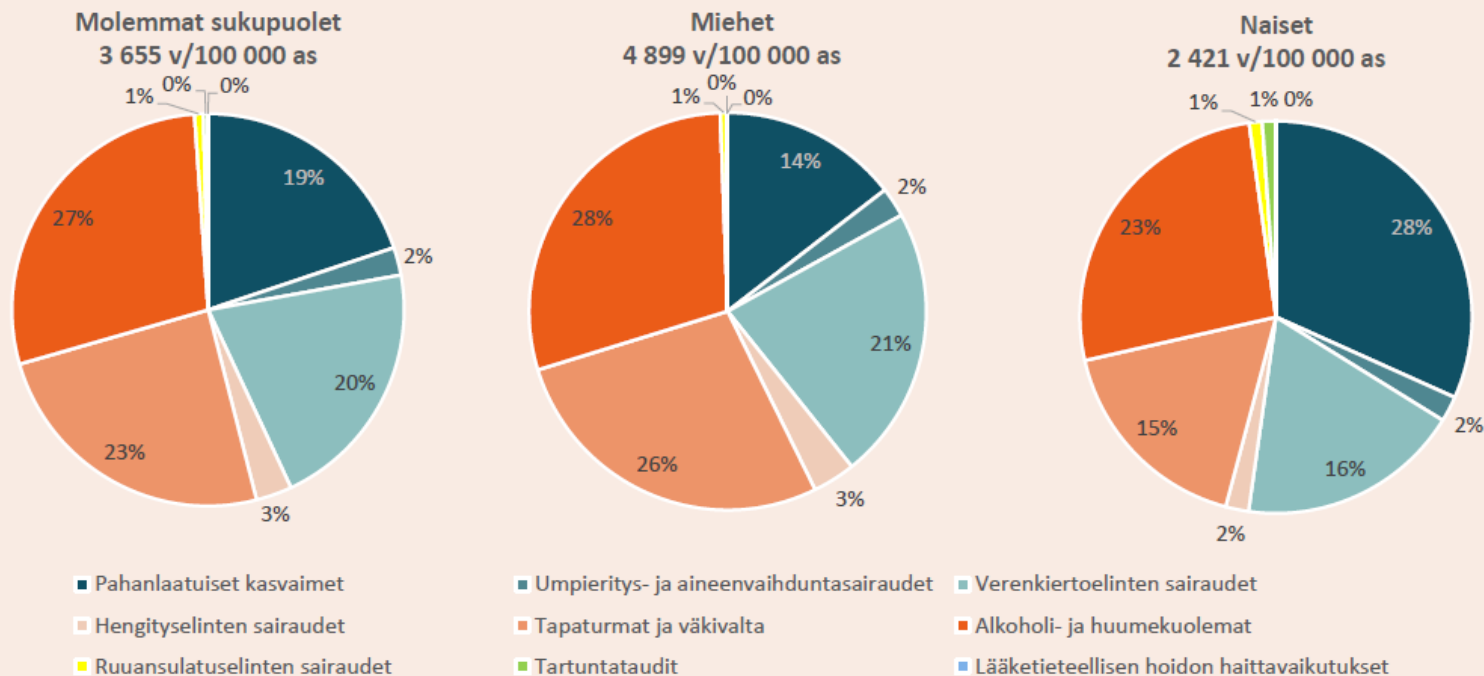
■ Vältettävissä olevat ■ Ei-vältettävissä olevat

Vältettävissä oleva menetetty elinvuosi tarkoittaa, että kuolinsyyn diagnoosi olisi joko ehkäistävissä tai hoidettavissa

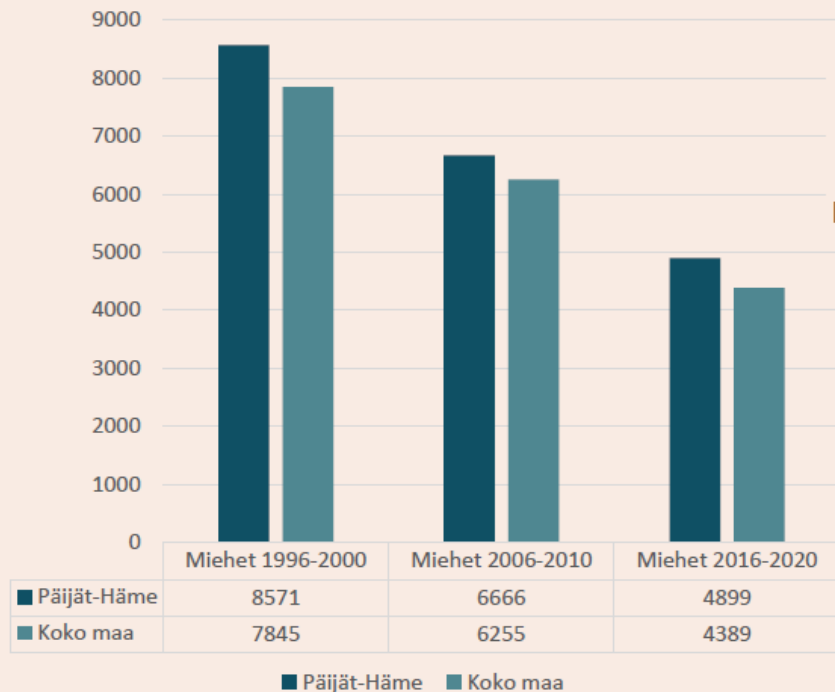
Kaikki vältettävissä olevat ennenaikaiset menetykset

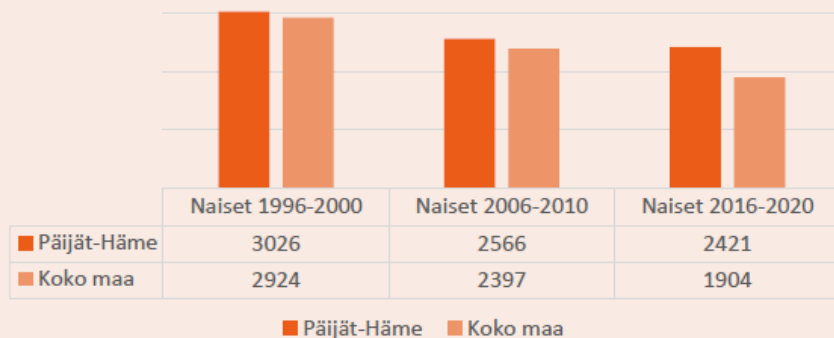
Ennenaikaisten vältettävissä olevien menetysten jakauma kuolinsyiden pääluokkien mukaan

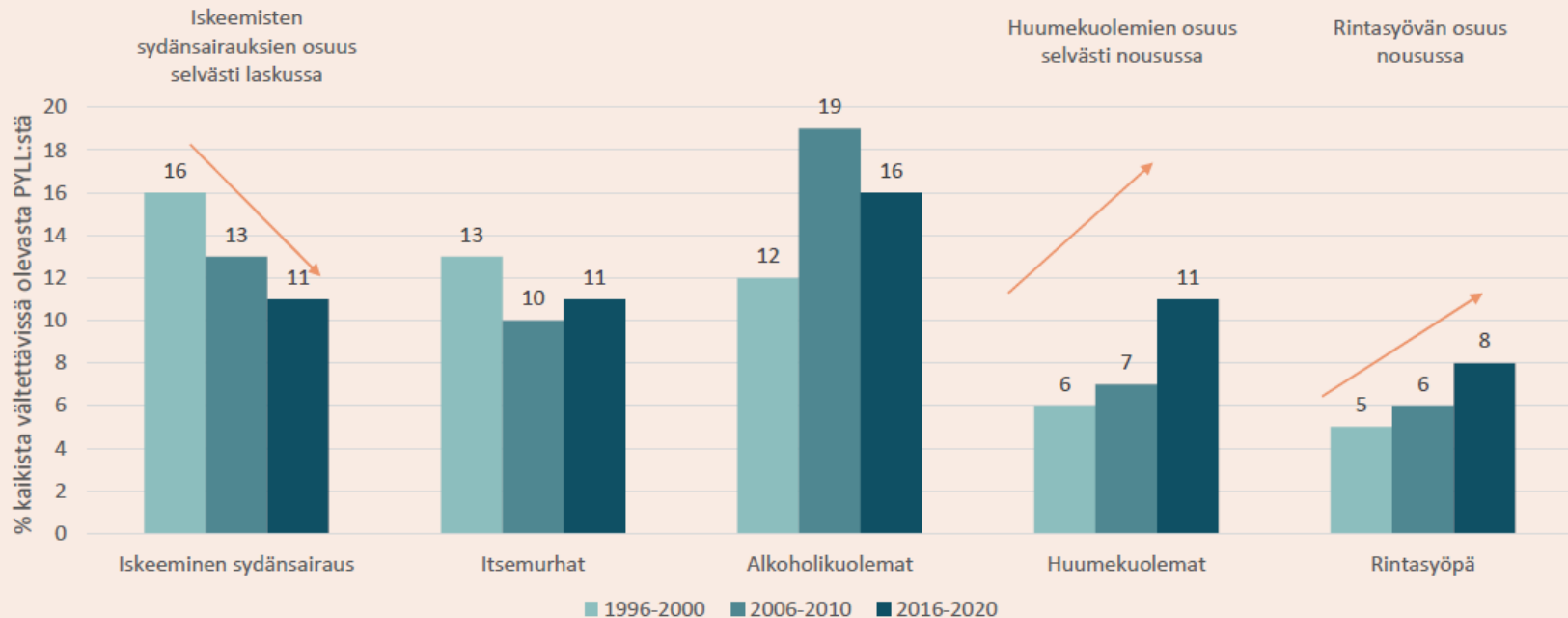
Kehitys: kaikki vältettävissä olevat menetykset

Sekä Päijät-Hämeen miehillä että naisilla kehitystrendi on parempaan päin. Naisilla viimeisen 10 vuoden kehitys on kuitenkin ollut hyvin pientä ja jäänyt jälkeen koko maan naisia.

Suurimpien alaryhmien osuudet (%) kaikista vältettävissä olevista menetyksistä, kehitys

Kehitys alaluokittain, suurimmat alaluokat

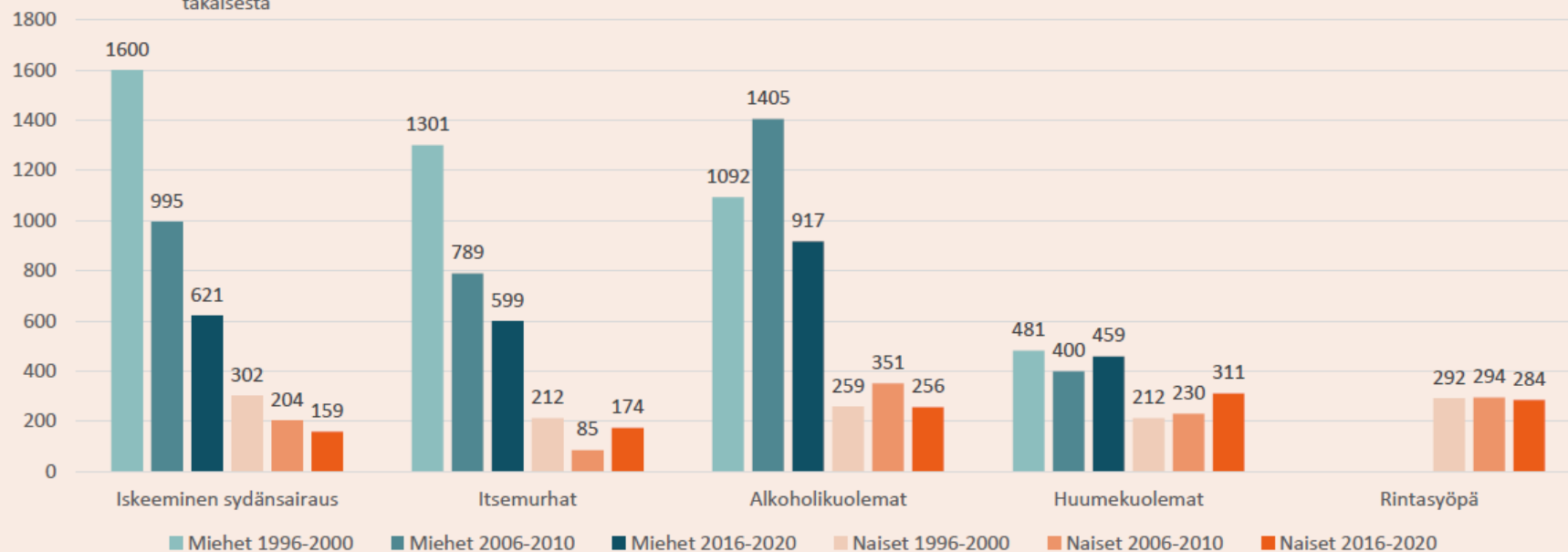
Miesten menetykset iskeemisiin sydänsairauksiin vähentyneet lähes kolmannekseen 20 vuoden takaisesta

Naisten itsemurhamenetykset kääntyneet kasvuun

Alkoholimenetykset kääntyneet laskuun 10 vuoden takaisesta

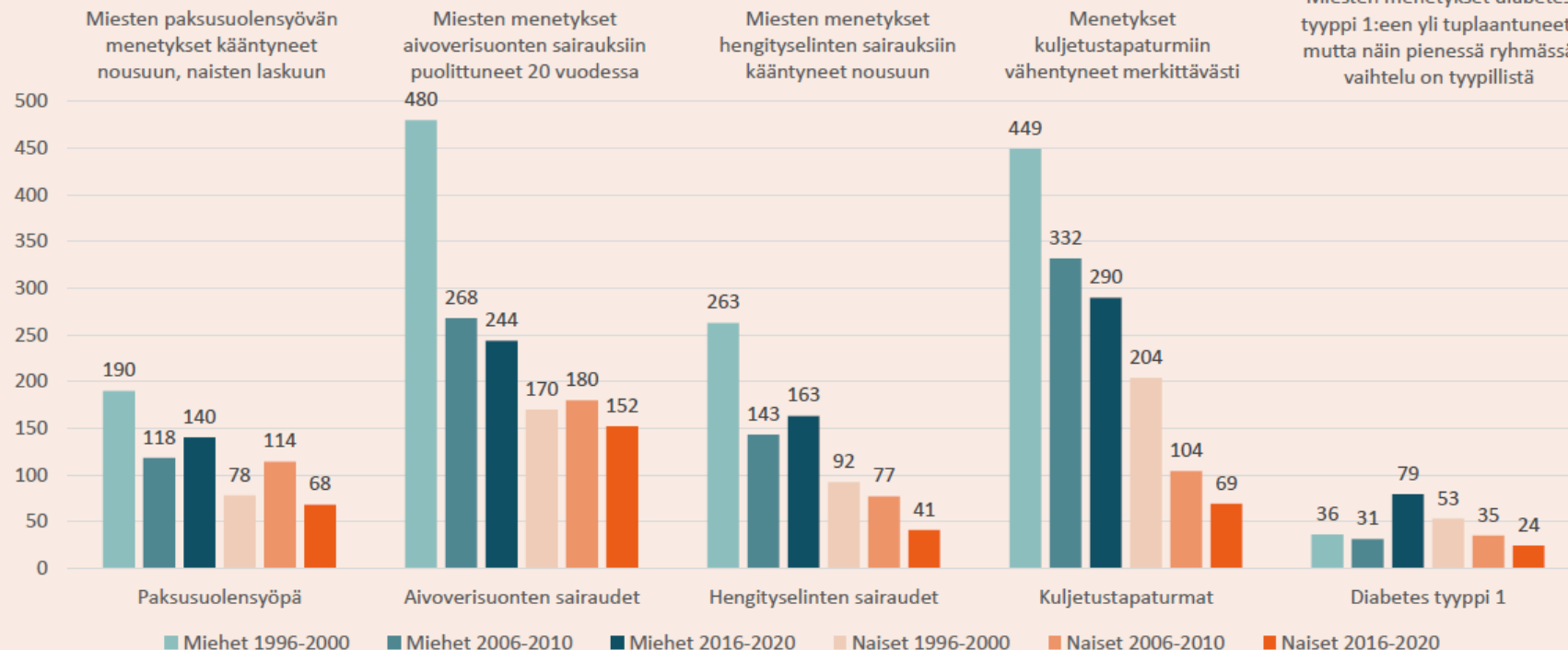
Huumemenetykset näyttävät olevan kasvussa

Rintasyöpämenetyksissä ei suuria muutoksia

Kehitys alaluokittain, muita alaluokkia

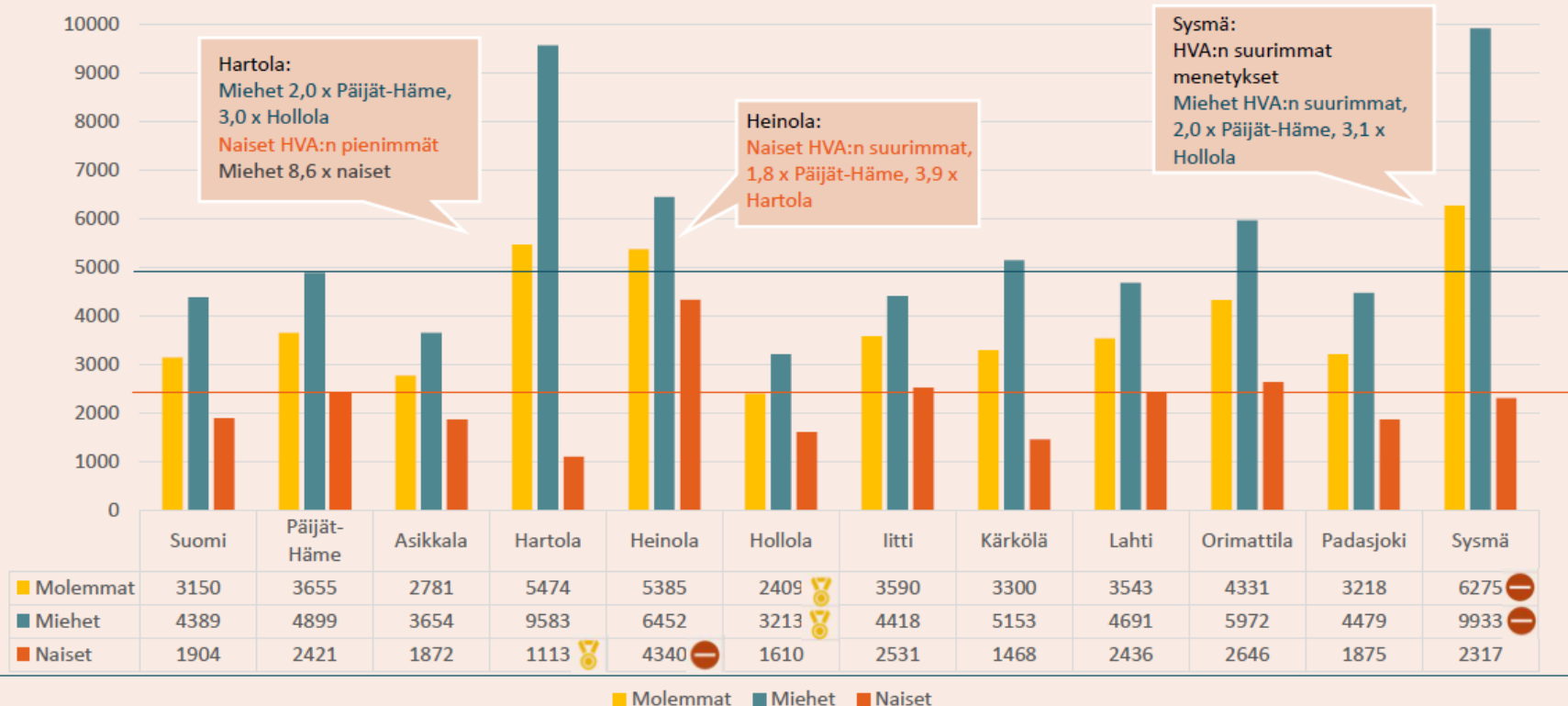
Miesten menetykset diabetes tyyppi 1:een yli tuplaantuneet, mutta näin pienessä ryhmässä vaihtelu on tyypillistä

Päijät-Hämeen kuntien tilanne

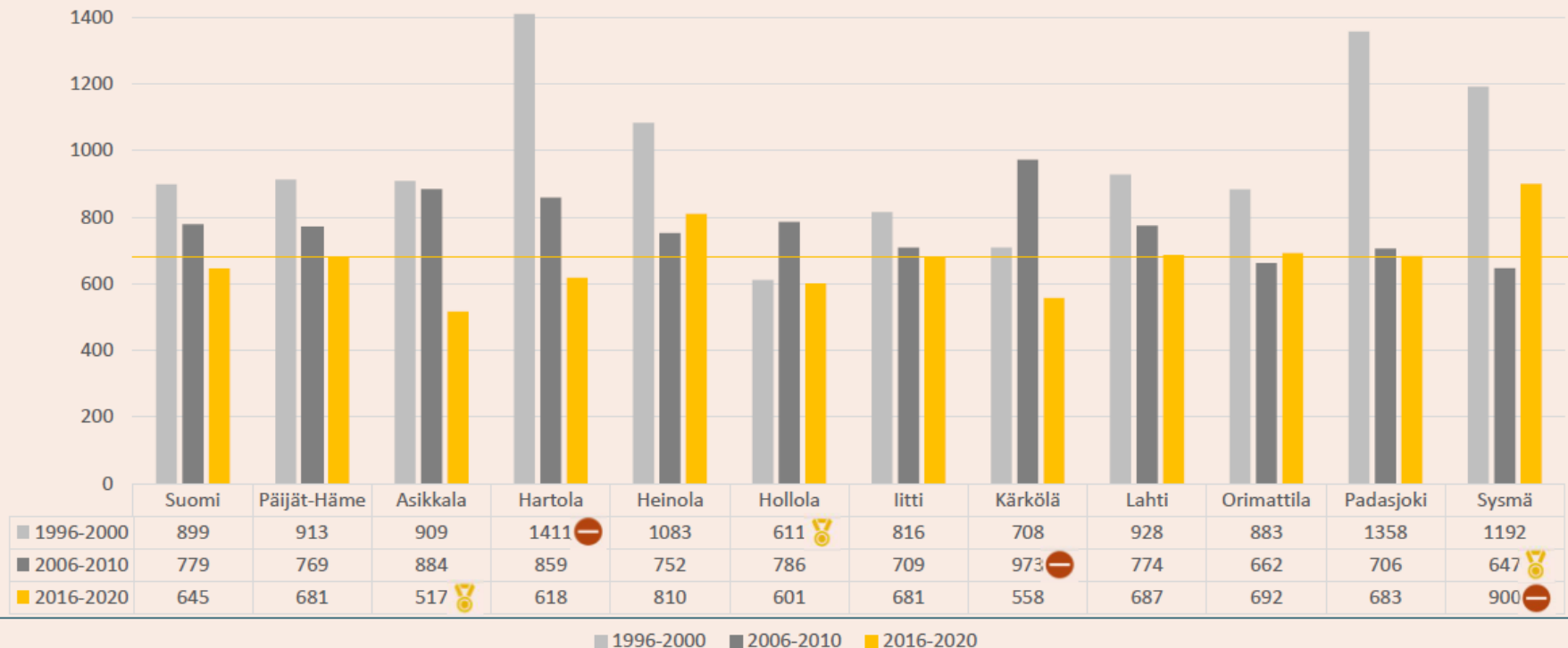
- yleiskuva (1 dia)
- alaluokkakohdaiset tulokset (8 diaa)

Kaikki vältettävissä olevat menetykset - suuret alueelliset erot

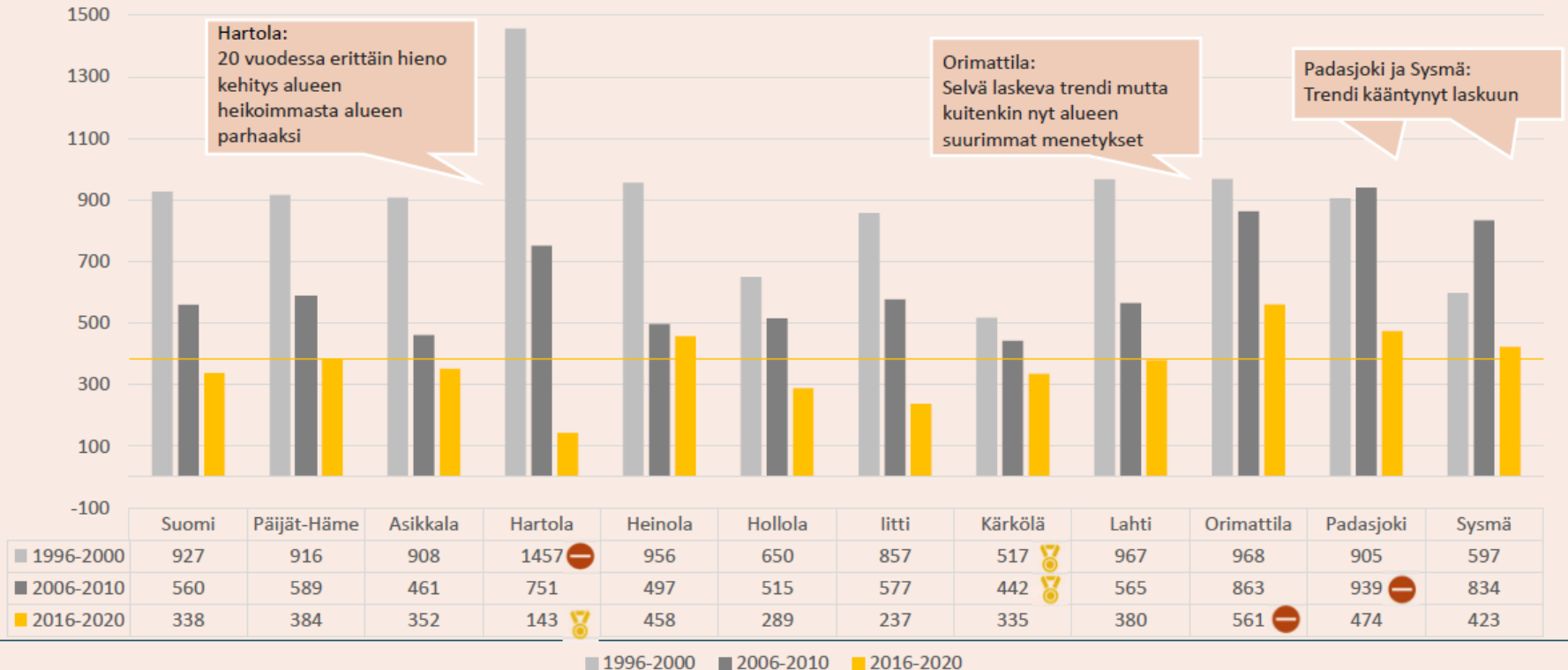
Pahanlaatuiset kasvaimet

- kuntien väliset erot hieman kaventuneet

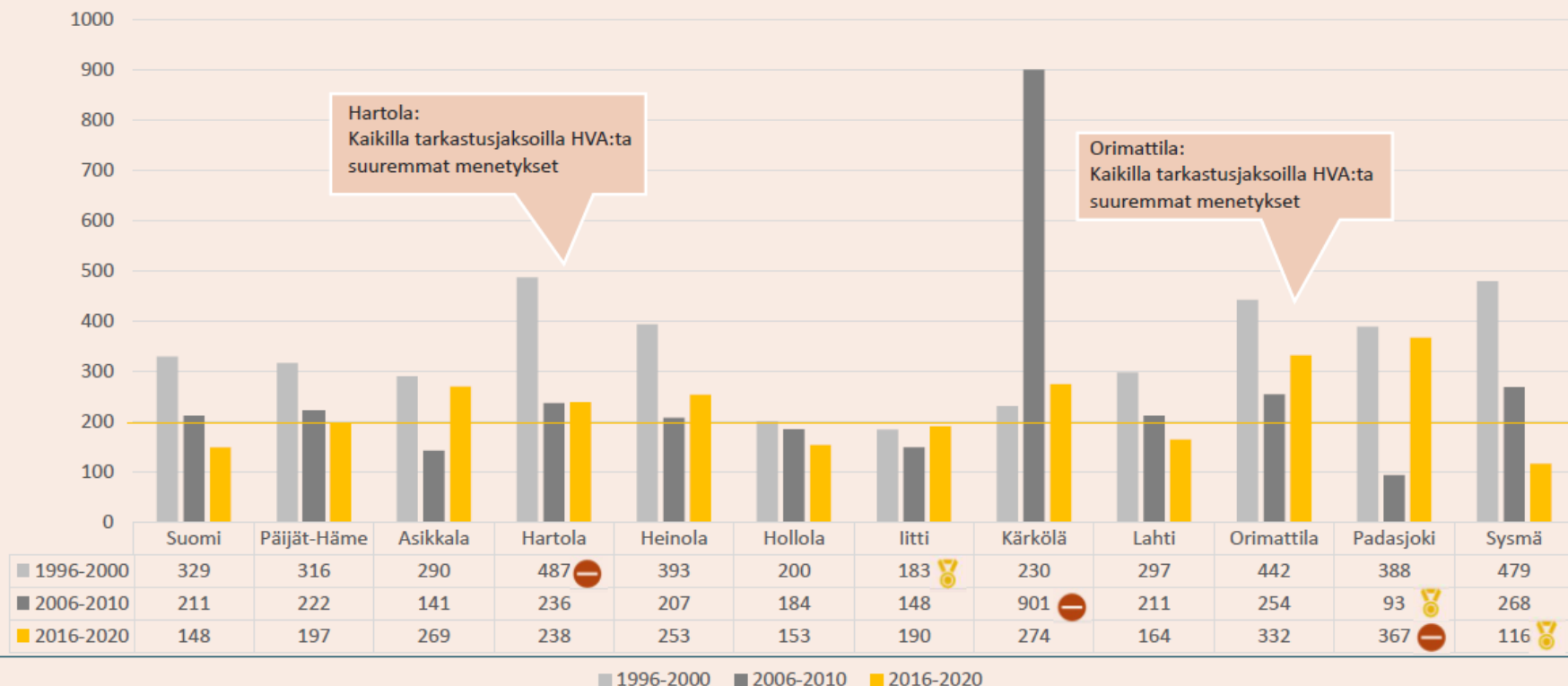
Iskeeminen sydänsairaus

- jokaisessa kunnassa laskeva tai laskuun kääntynyt trendi

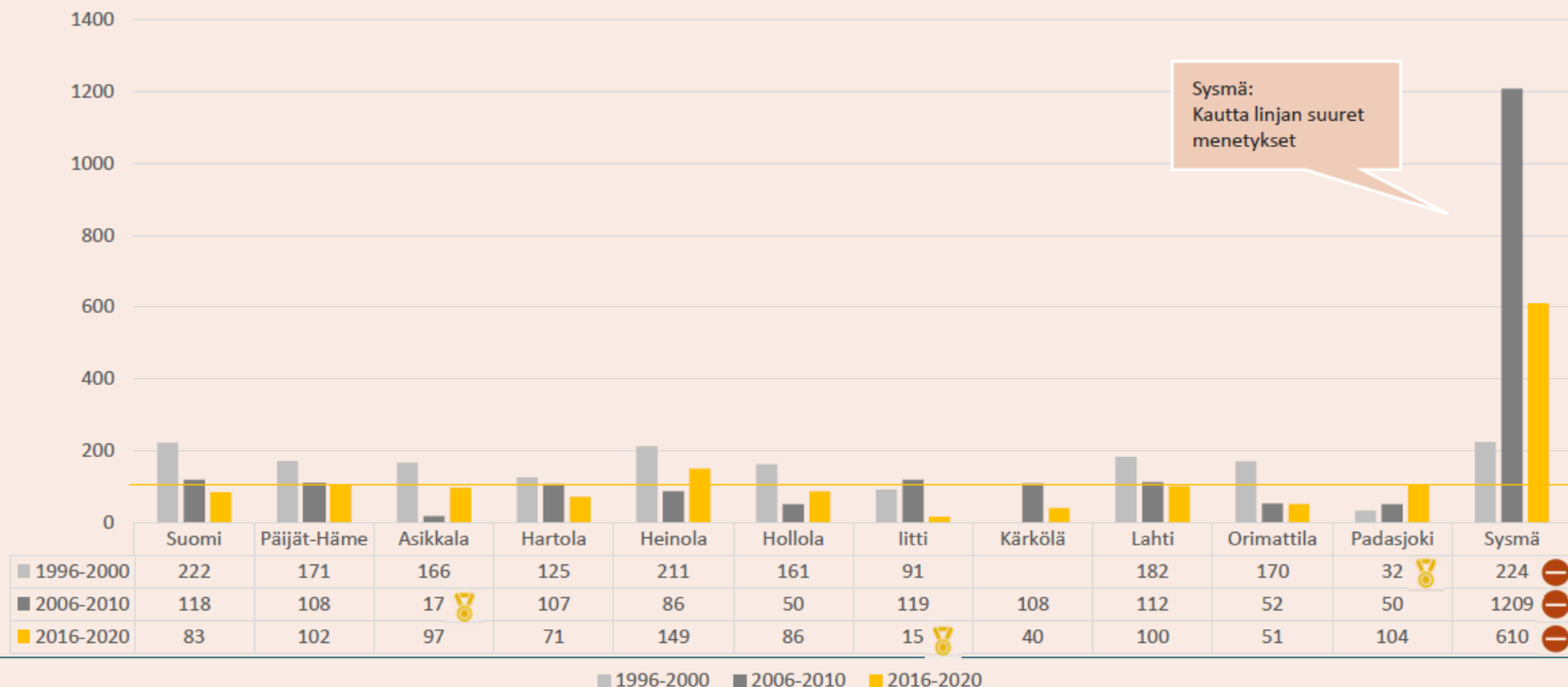
Aivoverisuonten sairaudet

- Paljon satunnaisvaihtelua mutta Hartolassa ja Orimattilassa kautta linjan korkeampia lukuja

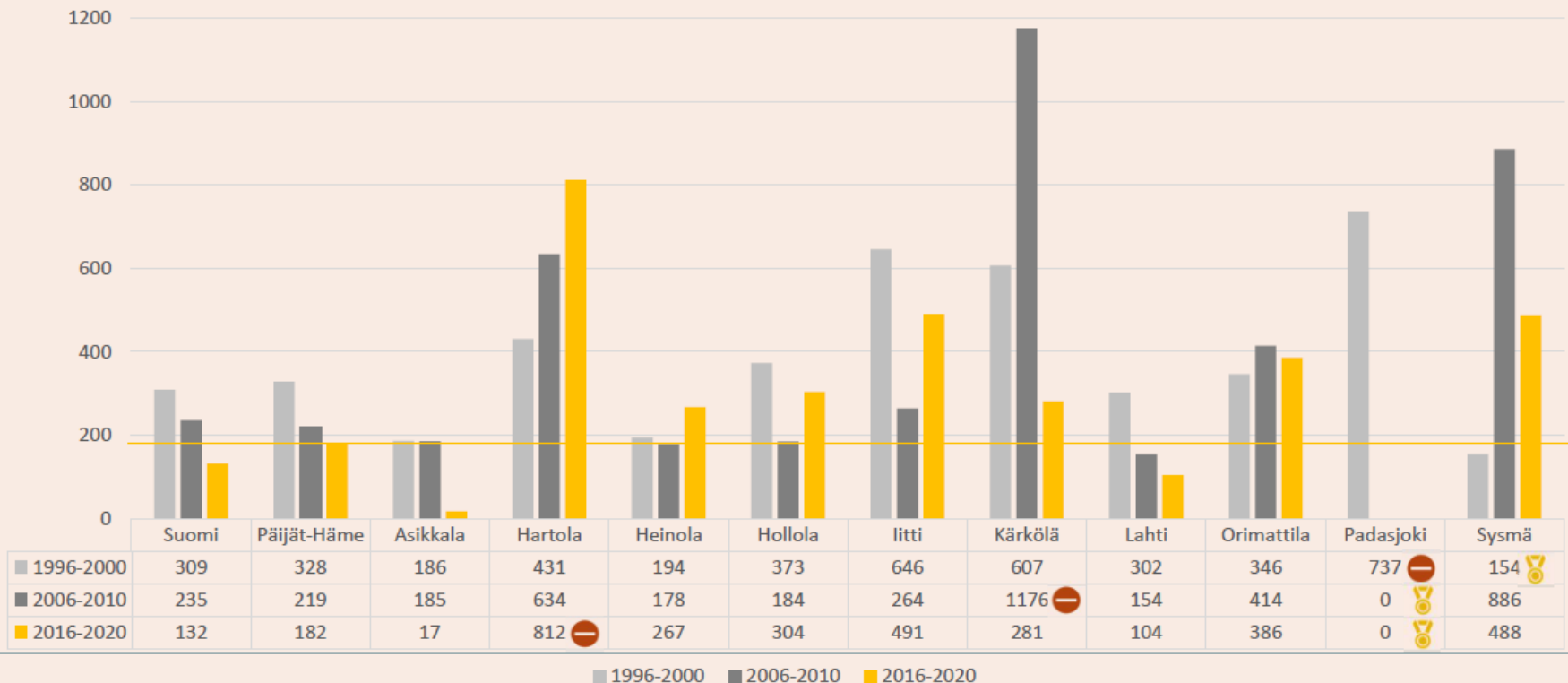
Hengityselinten sairaudet

- Sysmän menetykset aivan eri luokassa kuin muilla

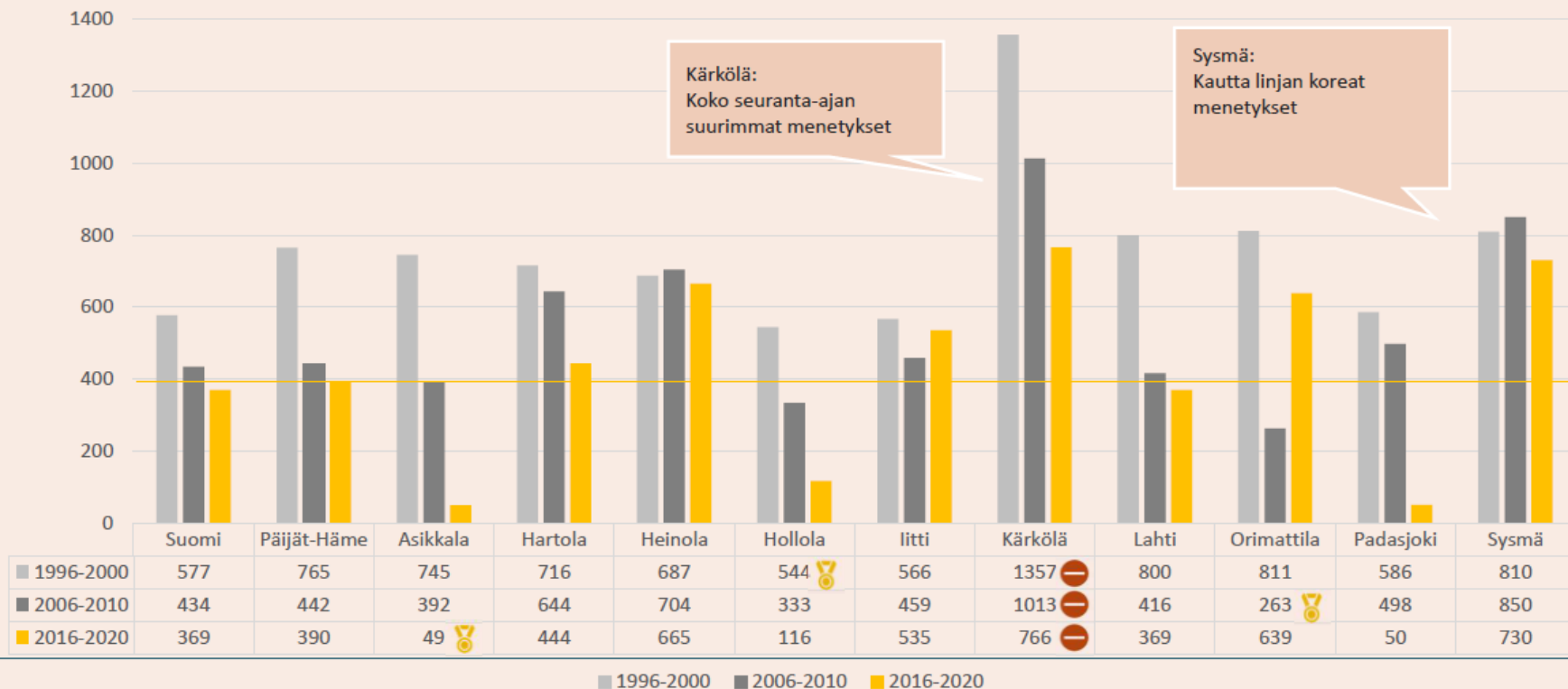
Kuljetustapaturmat

- suuria menetyksiä Hartolassa, Kärkölässä ja Sysmässä

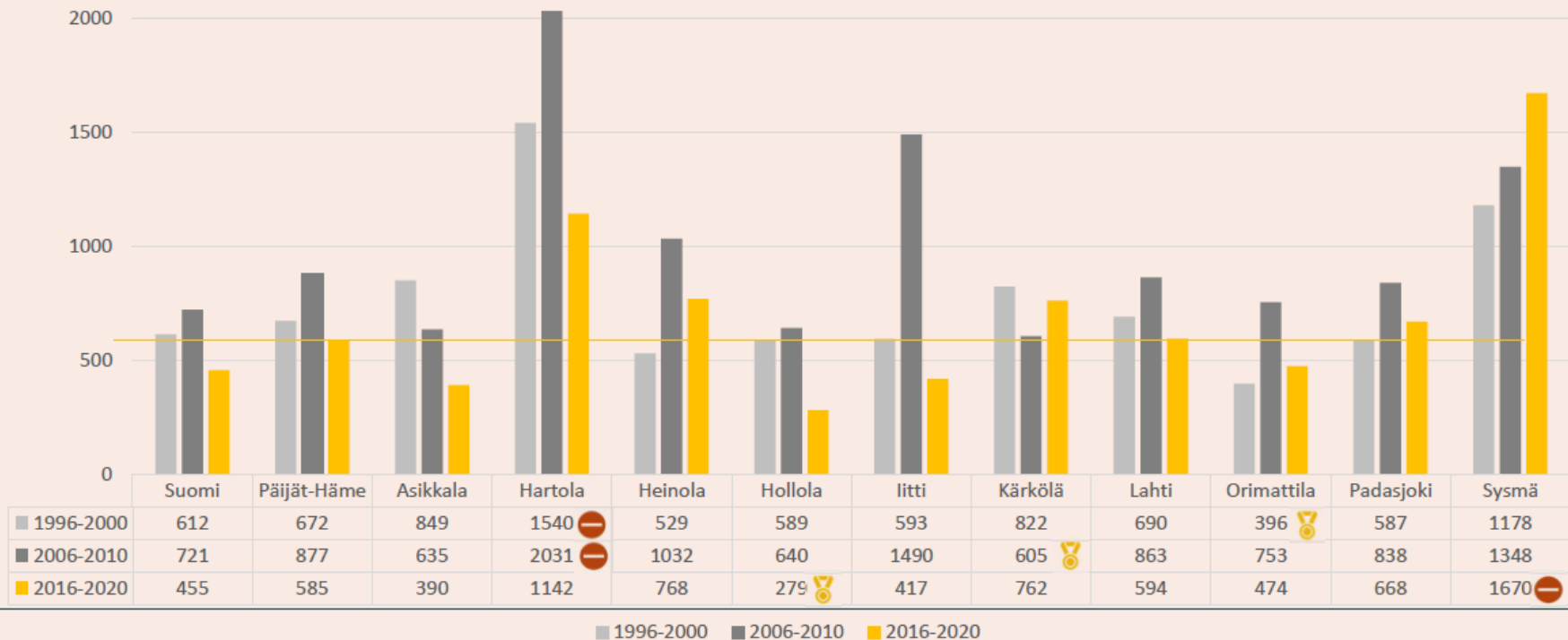
Itsemurhat

- Kärkölässä laskevasta trendistä huolimatta alueen suurimmat menetykset

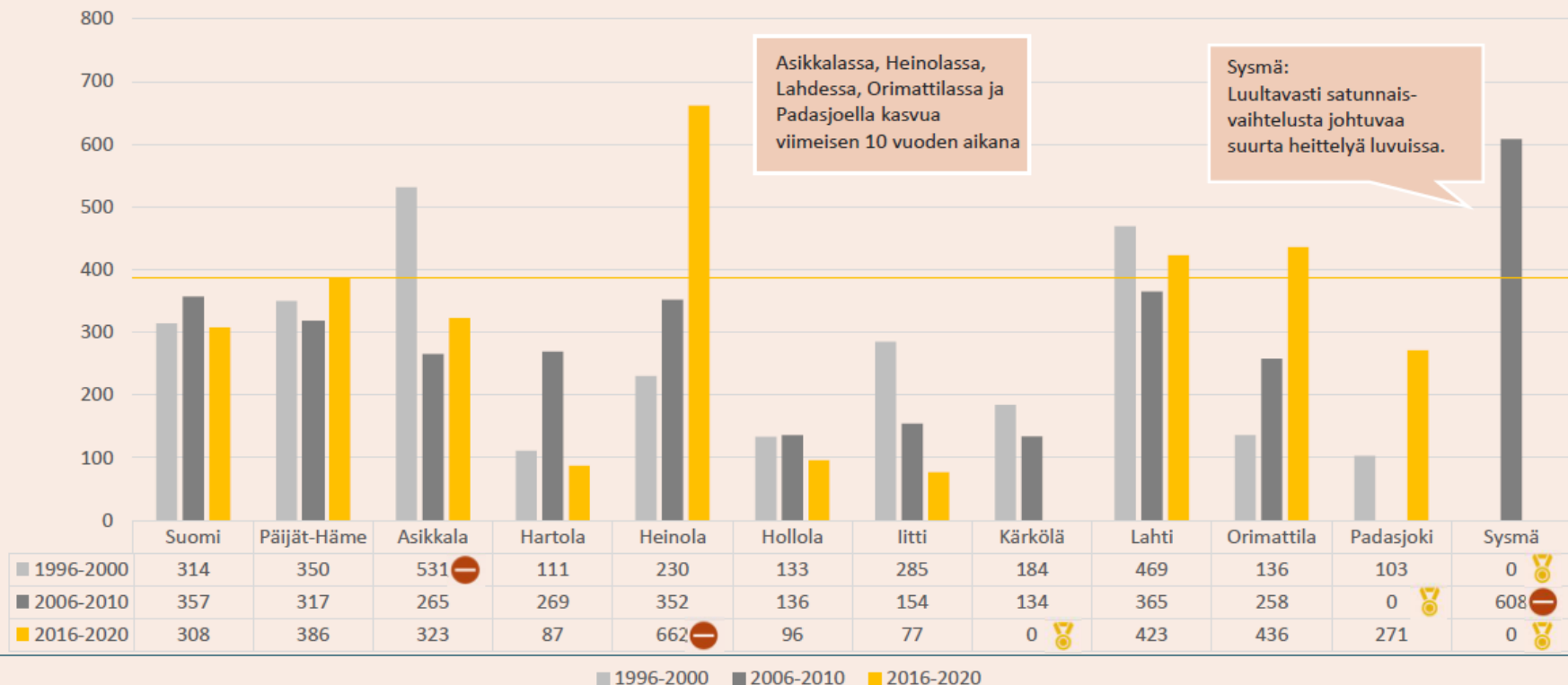
Alkoholi

- suuret menetykset etenkin Hartolassa ja Sysmässä

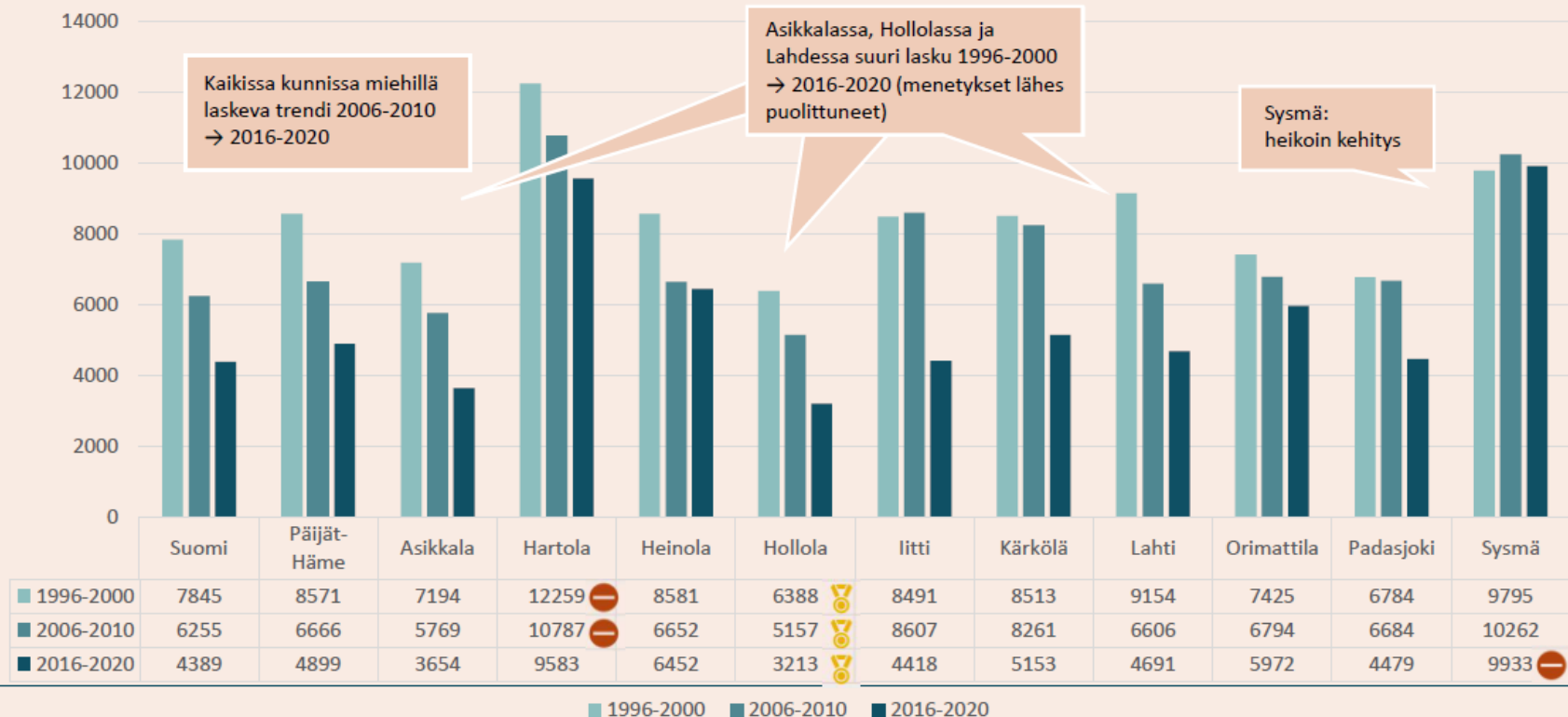

Huumeet

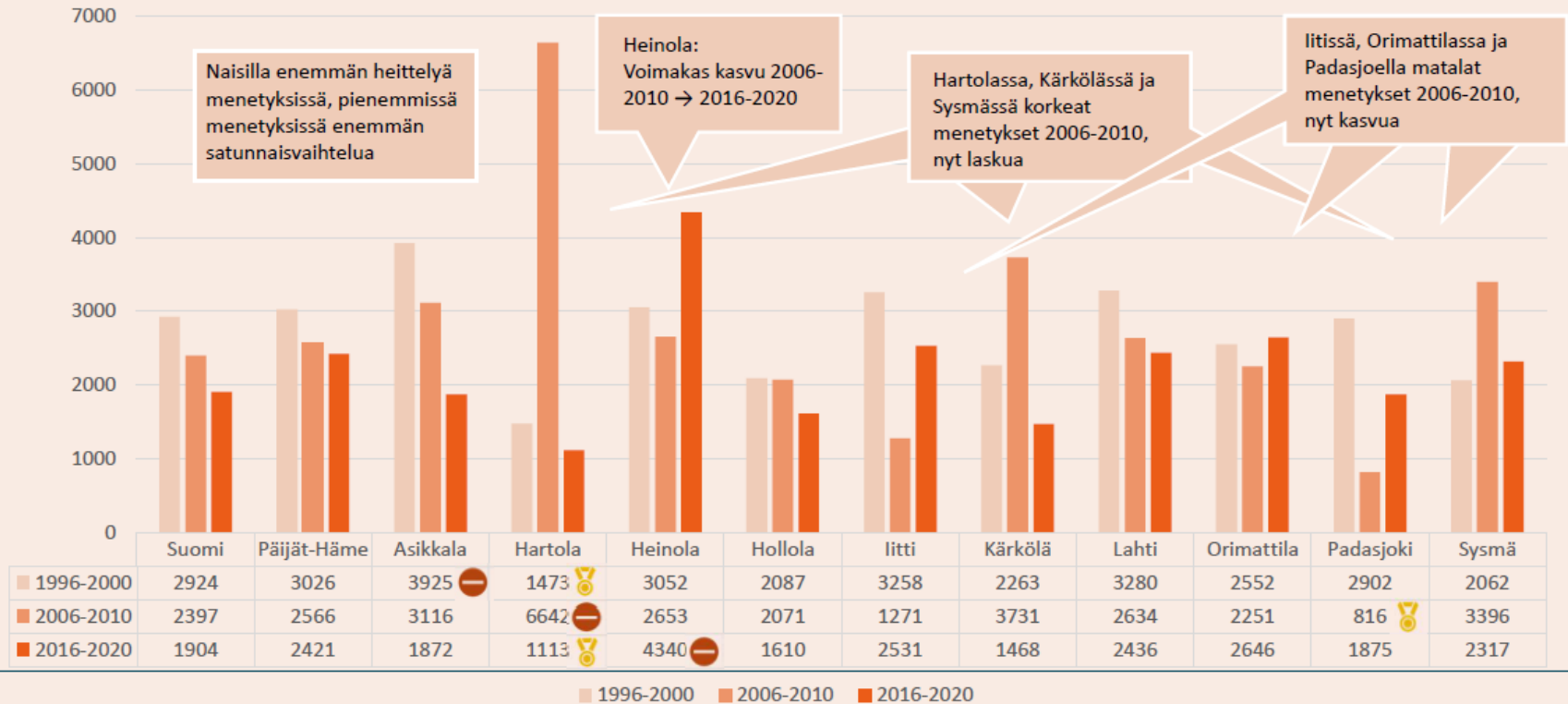
- Heinolassa suuret menetykset ja huolestuttava kehitys

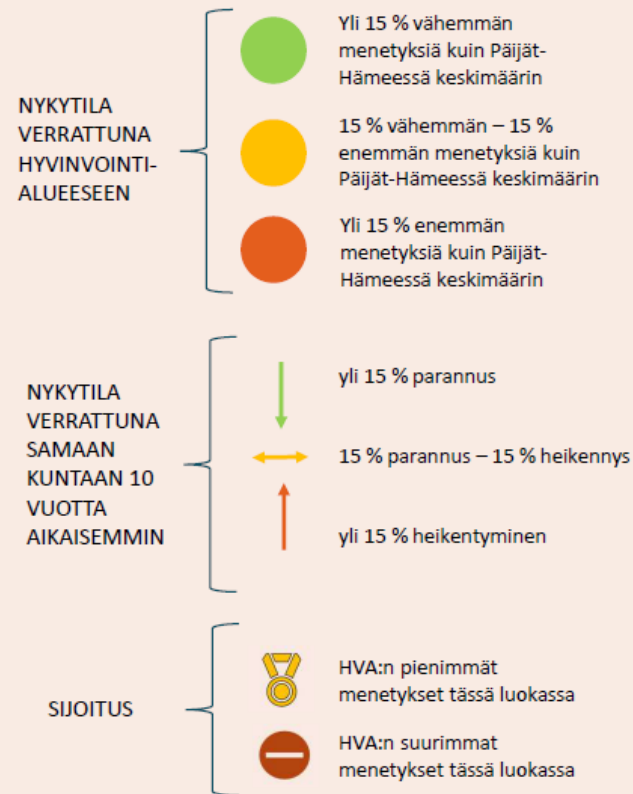
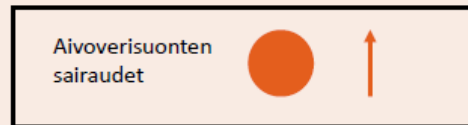
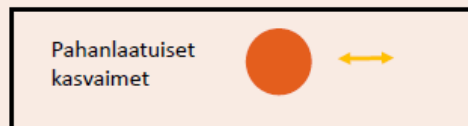
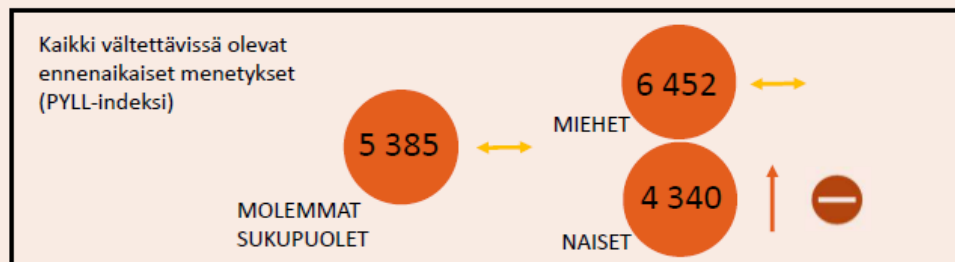

Kaikki vältettävissä olevat menetykset - miesten kehitys

Kaikki vältettävissä olevat menetykset - naisten kehitys

Kuntien kokonaistilanteessa on suuria eroja: miehistä heikoiten pärjää Sysmä ja parhaiten Hollola (Sysmän miesten menetykset yli 3 kertaa suuremmat kuin Hollolan), naisista heikoiten pärjää Heinola ja parhaiten Hartola (Heinolan naisten menetykset lähes 4 kertaa suuremmat kuin Hartolan)

Hartolan miesten menetykset ovat yli 8 kertaa suuremmat kuin naisten (tosin naisilla suuret menetykset 2006-2010). Sukupuolten välinen epätasa-arvo on suurta myös Sysmässä ja Kärkölässä.

Kaikissa kunnissa miehillä on laskeva trendi 2006-2010 → 2016-2020. Naisilla on enemmän heittelyä ja heikentymistä (mikä osittain voi johtua satunnaisvaihtelusta).

Iskeemisessä sydänsairaudessa jokaisessa kunnassa on laskeva tai laskuun kääntynyt trendi. Hengityselinten sairauksissa Sysmässä on kautta linjan poikkeuksellisen suuret menetykset. Kärkölän itsemurhamenetykset ovat suuret.

Asikkalassa, Heinolassa, Lahdessa, Orimattilassa ja Padasjoella huumemenetyksissä on kasvua viimeisen 10 vuoden aikana. Heinolassa on erityisen huolestuttava kehitystrendi ja suuret menetykset.

Asikkala ja Hollola pärjäävät kuntavertailussa erityisen hyvin sekä menetysten suuruuden että kehitystrendien suhteen.

Heikoimmin pärjäävät Heinola, Orimattila ja Sysmä.

Miten elinvuosien menettämistä ehkäistään? Mitä ovat lyhyen aikavälin toimet, entä pitkän aikavälin?

Kootkaa toimiksi asukkaiden saamiin palveluihin, ohjaukseen, hoitoon ja tukeen liittyviä asioita sekä ammattilaisten rooleihin, tehtäviin, osaamiseen ja yhteistyöhön liittyviä käytännön toimia. Toimia voivat olla asian selvittäminen, työryhmän kokoontuminen, jonkin asian lisääminen, aloittaminen, vähentäminen, tehostaminen...

PYLL-kuolinsyy	Välittömien kuolemaan johtavien seikkojen ehkäiseminen	Väillisten kuolemaan johtavien seikkojen ehkäiseminen
Yleisesti		Tarvitaan tietoa sairastavuudesta ylipäätään. Tietoa kuolemansyiden ja kuolemaan johtaviin seikkoihin.
Huumekuolemat	Lisätään tietoutta huumeista ja vahvuuksista (esim. sekakäyttö, myrkyt) Tiivistetään verkostotyötä toimijoiden kanssa ("aito" tieto) → mitä liikkeellä, millaisia profiileja	Selvitetään kuinka paljon ja minkä tyyppisiä huumeita käyttäviä on → onko palvelujen piirissä vai ei. Tietoa vastaanottopalveluilta → miten ajaututaan vaaralliseen käyttöön Onko pulmia: mt, yksinäisyys, talous, jengit, asunnottomuus → mikä syventää. Selvitetään esim. nepsyn yhteyttä päihteidenkäyttöön. Pidetään lähtökohtana arkilähtöisyyttä ja annetaan arvo ihmisen kokemuksille siitä, mikä vahingoittaa. Kansallista? Alueellista mallia sille, mitä ilmiöstä pitää ymmärtää → luotettavuus Kunnan palvelujen + ammattilaistyön selvittäminen onnettomuustutkintakeskuksen teematutkimuksen mukaan.

KIITOS.